

Våra sommarlov på »Mallorca«

CARL JÖNSSON – MATS WALDENSTRÖM –
INGMARI MALMSTRÖM KOLLENHAG

För många tar den rubriken oss tillbaka till krystade uppsatsskrivningar på mellanstadiet. För oss innebär det att vi har förmånen att varje gång vi besöker Sollerön kan vi återknyta till några av de sommarlov som vi fick tillbringa på öns »Mallorca«, som Sollerö campingplats på Lefsnäs kallas i folkmun.

Det var Sollerö kommun som skapade denna i många stycken fantastiska bad- och campingplats. På gamla foton över Sollerön ses området till höger om Gesundabron skogsbevuxen och outnyttjad. Platsen var på ett sätt självklar. Avgörande var att marken med bland annat ett grustag inte upplevdes som särskilt attraktiv, men man såg potentialen. Utsikten mot Gesundaberget var och är fantastiskt vacker.

Planeringen för campingplatsen började i slutet av 1960-talet. Genom ett kommunalt beslut bestämdes att marken skulle förvandlas till ett campingområde för friluftsliv. För att kunna göra området tillgängligt togs mer än 4000 kubikmeter grus upp ur sjöbotten och lämnade därmed plats för en fin sandstrand.

Inledningsvis byggdes några torrtoaletter och en enklare diskplats i form av en rostfri bänk med hoar under ett plåttak.

Sollerö Camping. Foto: Torbjörn Nääs

Kallt vatten var det enda som fanns att tillgå och de lite mer hygieniska utrymmena lyste fortfarande med sin frånvaro. Det blev dock möjligt att erbjuda campare att bo på Sollerön vid en badplats och de kunde få viss service även om det var mycket primitivt.

Camping mot betalning

Uppdraget att varje dag på kvällstid cykla ner till campingen och sedan gå runt mellan tälten och ta in den avgift det beslutats om var sannolikt inte så eftertraktad. Calles far, Mås Helmer Jönsson, såg en chans att sätta in sin son i lite mer meningsfull sysselsättning. Uppdraget att samla in pengarna på campingen blev Calles. Ibland fick han även sällskap av kusinen Mats.

Vid tretton års ålder är inte batteriet av främmande språk särskilt omfattande, men allt eftersom snappade man upp ord och tecken som fungerade. På något sätt skulle det ju också kännas välkomnande för gästerna och inte enbart vara en kameral stund. Tältare fanns och blev allt flera. Kraven från campinggästerna ökade hela tiden, både avseende service och information om aktiviteter och lokala sevärdheter.

Tankarna på att bygga något slags hus på området växte fram och omkring år 1969 blev det allvar av planerna. Vid den gamla hockeyplanen uppe på Sollerön bedrevs en kommunal timringskurs. Man beslutade att ett sådant timmerhus skulle byggas för att användas som servicebyggnad nere på Lefsnäs campingplats. Målet var att det även skulle finnas möjlighet att få mera bekvämligheter på området. Under åren 1969-1970 byggdes campingen ut med vattentoaletter, kök, tvättstuga och uppehållsutrymmen av rejälare modell.

Sakta började en härlig friluftslivsplats med en förnämlig sandstrand ta form på Lefsnäs, vilken gjorde att Solleröborna snabbt döpte platsen till Mallorca. Allt fler turister och gäster, och även lokalbefolkningen, sökte sig till sol och bad på den fina stranden. Somrarna var mycket soliga och fina.

Kiosk behövs på en camping

Flera av campinggästerna frågade efter möjligheten att köpa enklare varor på området. I och med att det fanns en ordentlig byggnad på campingen gavs också chansen att driva en kiosk. Då skapades också möjlighet och utrymme att möta gästernas behov och förväntningar.

I det timrade husets ena ände kunde en kiosk placeras och ett fönster fick bli en enkel kiosklucka. Kiosken skulle drivas för Sollerö Segelsällskaps räkning. Föreningen skulle få vinsten och kunna förbättra sin ekonomi. Konsum Sollerön, *Koopen*, hade ett vilande kiosk-tillstånd vilket vi fick utnyttja. Varor, efter behov, inköptes i konsumbutiken och fraktades på flaket på en av killarnas

Kiosken 1970. Foto: Mats Waldenström

packmoppe. En campingkiosk förväntas även sälja läsk och glass. Mora bryggeri levererade läskedrycker backvis. GB-glass lämnade en glassfrysbox och så började kiosksortimentet kännas komplett. Därmed var vi nu också i kioskbranschen.

Personal behövdes och sommaren år 1970 sattes upp en lapp om att kioskpersonal söktes. Ingmari knackade på, inställd på en möjlighet att få ett sommarlovsjobb. Anställningens villkor och timlön diskuterades och i sanningens namn blev villkoren lite flytande. Försäljningen var naturligtvis mycket väderberoende och det var främst på glass och läsk som vi kunde ha bra marginaler. Detta gjorde dock även att en regnig vecka snabbt åt upp föregående veckas överskott. Vi bjöd nog på rätt mycket arbetstid samtidigt som avsaknaden av kunder gav oss mer tid för umgänge och lite ledighet.

Efterhand fann vi också mer väderberoende sätt att få intäkter, t.ex. att frysa ner kylklampar mot betalning och ta upp beställningar av kvällstidningar som vi, i sann serviceanda, kunde leverera vid stamkundernas tält och husvagnar. Ingmari bakade även och i kiosken såldes enklare kaffebröd som äppelmuffins.

Ibland ville vi så väl, men det kunde gå så fel. En dag ringde en man till kiosken och sa att han var ute på resa med en grupp i buss. Han undrade om vi om en stund kunde servera kaffe med något litet till då gruppen gjorde ett stopp för fika och toalettbesök på den underbart vackra campingplatsen på Sollerön.

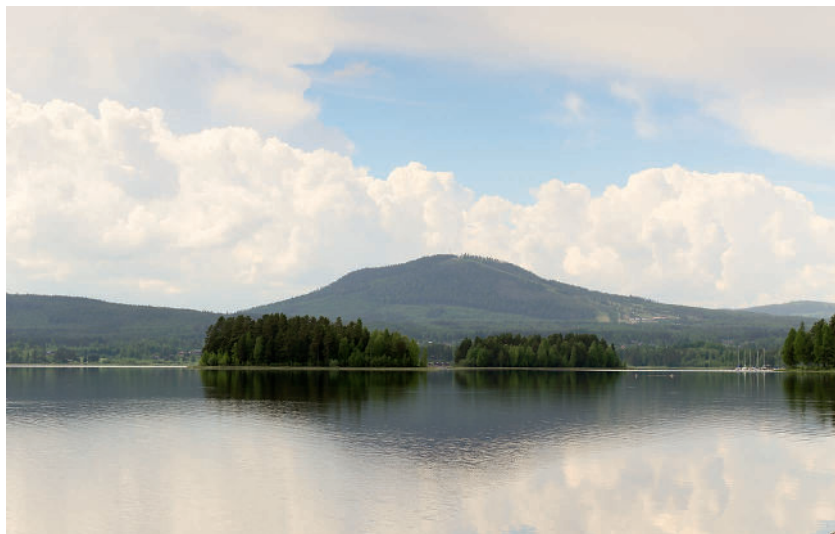
Badstranden 1971.

Foto: Digitalt museum CC BY-NC-ND 2.5

Campingen av idag. Foto: www.sollerocamping.se

Det kändes fantastiskt med sådant beröm för utsikten och platsen och en utmaning som var rolig att klara av. Ingmari frågade Calle och Mats och självklart ansåg vi alla att en liten grupp resenärer kunde vi klara av att servera. Äppelmuffinsen var nybakade och plastkoppar fanns. Sockerbitar och mjölk likaså. Kaffebryggaren laddades. Bussresenärerna dök snart upp. Det visade sig vara en stor buss som var fullastad med turister som reste runt Siljan. Vi försökte så gott vi kunde, men med endast en liten kaffebryggare för bara åtta koppar, så hann vi inte med att brygga kaffe i den takt som gruppen krävde. Vi försökte locka med en promenad på den vackra stranden medan de väntade och gjorde tappra försök att ordna upp situationen till belåtenhet. Det slutade med att gruppen sa ifrån. Kanske fann de sig i situationen med tanke på vår ringa ålder och välvilja, men de gick upp på bussen igen och for iväg för att söka sig en kaffepaus på annat ställe. Ingen av turisterna var väl arg precis, för de såg vårt tappra försök, men försäljning av kaffe med dopp till grupper i buss var inte något som vi provade

Vy mot Gesundaberget. Foto: Torbjörn Nääs

på igen. Vi gjorde så gott vi kunde i alla lägen men ibland kunde oerfarenheten göra att det blev lite galet.

Mer trivsamma minnen är att vi den första midsommaren faktiskt sålde mest glass i hela Dalarna, och för att klara trycket från alla gästerna vad gällde läskedrycker fick en fullastad lastbil stå parkerad bakom kiosken som ett direktlager. Vid ett tillfälle »murade vi in« en i personalen bakom torn av läskbackar och han fick beskedet att lämna lokalen med full betalning först när »reservrummet« var tömt, något som han lyckades med på halva sin arbetstid. Men goda resultat bär också med sig vedermödor och hårt arbete. Sophämtning, kontinuerlig tillsyn och städning av bl.a. toaletter ingick i arbetet. Mindre klädsamt och trevligt var att, när trycket var som störst på campingplatsens faciliteter, så svämmade avloppssystemet över och förvandlade källaren till en allt annat än trivsam miljö. På framsidan sålde vi läsk och glass och på baksidan pumpade vi ut avloppsvatten. Men det var midsommar och alla var glada och ingen klagade.

Vi kunde även få hjälp och stöd av campinggästerna. En midsommar fick vi, trots att vi fått assistans av Mås Helmer som

ordnat skyltning om »familjecamping«, ändå in ett raggargång på campingen. Det tog inte många timmar innan en i gänget kom till oss och deklarerade, att om det uppstod någon form av problem med ordningen så ställde de upp för oss. Det kändes ju bra att det därmed sannolikt fanns någon form av självkontroll inom gänget, men det hade ju blivit häftiga rubriker om vi hade »satt in våra nyrekryterade trupper« i att hålla ordning.

Utvecklingen gick mot att fler ungdomar behövde involveras. Kiosken skulle bemannas och samtidigt förändrades sättet att arbeta på campingen. Vi hade öppet både morgon, sen eftermiddag och kväll. Dessutom fanns en jourtjänst som krävde att vi sov över i »vår lilla etta«, dvs. ett litet rum med spartansk inredning i byggnaden som vi kunde använda. Föreskrifter om arbetstider var inget vi tänkte på och mycket av arbetet bedrevs ideellt och frivilligt, dvs. oavlönat. Sommarloven kändes ändå som ledig tid och ungdomstiden gick oss inte förbi. Vi ungdomar hade det trevligt och umgicks också på fritiden. Vi kunde ha strandpartyn och grilla korv, äta chips och sjunga till någon som spelade gitarr. Det var populärt att kunna texterna till låtar av Ted Gärdestad och Simon & Garfunkel. Vi åkte då gärna till en annan strand på ön för att få lämna campingplatsen »Mallorca« lite och även för att inte störa på området.

Med flera ungdomar anställda fick vi ansvariga lite mera ledig tid, samtidigt som vi var förvissade om att de som tjänstgjorde på »Mallorca« kände och visade samma ansvar som vi för arbetet. Vi måste nog erkänna att vi busade någon gång och åkte runt i gruset på infarten så stenarna yrde med den nya MC som Mats köpt. När några campinggäster klagade skyllde vi på några busiga ungdomar, som vi hänvisat bort från campingplatsen. Efter det skötte vi oss mera exemplariskt och mognade snabbt lite mera.

En form av belöning för oss var att antalet stamgäster hela tiden ökade, campare som återkom år efter år. Några tillät vi att lämna kvar sina husvagnar under veckorna och de betalade bara när de gästade campingen, lite träning kanske inför dagens Caravan club.

Vid ett tillfälle kom några gäster från Göteborg och meddelade att de läst i Göteborgsposten att ”Solleröns camping var en av de bästa” varvid de omedelbart packade och for till ön.

Det kunde ingå i arbetet att på kvällen varna en campinggäst för att den inte höll sig på en respektabel ljudnivå, för att sedan efter midnatt avkräva full avgift och avhysa gästen från campingen. Någon måste ju någonstans sätta en gräns för när man stör andra gäster. Här hade vi nog nytta av vår – det som kanske annars kan uppfattas som en svaghet – låga ålder, som i dessa fall nog var en fördel. Man kan ju inte som vuxen läxa upp ungdomar som försöker sköta sitt jobb. Calle och Mats erkände att pulsen gick rätt högt vid dessa tillfällen, samtidigt som alla ville göra ett bra jobb.

Entrén till campingplatsen kom också att prydas av en vacker portal av två stora 20-tums pelare, båda gjorda av en och samma stora tall från Borrberg, och med en handsnidad skylt med Solleröns och Dalarnas vapen i en 150 år gammal plank. Konstverket tillverkades av Paul Hollartz från USA.

Mora kommun som huvudman

År 1971 blev den sista egentliga sommaren som Sollerö kommun stod för campingen, eftersom kommunsammanslagningen gav att Mora kommun och turistnäringen tog över verksamheten. I och med det avslutade vi tre vårt arbete efter sommaren 1972.

Verksamheten utvecklades vidare. Caravan club tog över driften från år 2002. År 2014 blev campingen i deras regi utsedd till Europas bästa camping med bästa service.

Vi tre är idag glada för att man gav oss möjlighet att jobba och inte var rädda för att ge oss ansvar trots vår ringa ålder. Vi kände verkligen frihet under ansvar. I vårt samhälle utvecklas begränsningar med arbetsregler och åldersgränser som ibland försvårar unga människors möjlighet att utvecklas till ansvarstagande individer. Det ter sig lite som den hänsynsfulla hänsynslösheten.

Åren och sommarloven på campingen och »Mallorca« formade oss och gav oss även privat livslång gemenskap och kamratskap.

Ekonomisk redovisning till segelsällskapet och kommunen ingick. Det är klart att det fanns vuxna i bakgrunden som höll ett vakande öga på oss, men de hade modet att just hålla sig i bakgrunden. Man litade på oss och skapade förutsättningar för att arbetet skulle fungera. Sedan ålåg det oss ungdomar att driva kiosken och campingplatsen till gästernas och kommunens belåtenhet. Vi tränades på så sätt i ansvarstagande och fick en känsla av företagsverksamhet och ekonomi, som varit positivt för oss alla genom livet.

Sollerön fick sin vackra bad- och campingplats som lever vidare än idag och minner oss om de trevliga och lärorika sommarloven. Vi instämmer gärna med Jerk från Dala-Demokraten:

”Lefsnäs är en vacker plats där Vår Herre gjort förarbetet och Solleröborna resten”.

*Carl Jönsson, Steninge; Mats Waldenström, Täby och
Ingmari Malmström-Kollenhag, Ekerö.*